

2020-2021

קורס 290.1021 – יסודות הסייעוד

סמסטר א'

מועד: יום א' שעות 8-12
מרצות: פרופ' אפרת שדמי (מרכזת הקורס), פרופ' אנה זיסברג, דר' נוסייבה ריאן-גרה, גב' ענבל פרן פרח,
גב' ראיפה ג'בארין, דר' חוה ויינר

שעות קבלה בתיאום מראש במייל:

פרופ' אפרת שדמי: eshadmi@univ.haifa.ac.il

פרופ' אנה זיסברג: azisberg@univ.haifa.ac.il

ד"ר נוסייבה ריאן-גרה: nrayan84@gmail.com

גב' ענבל פרן פרח: ifaranper@staff.haifa.ac.il

גב' ראיפה ג'בארין: rjabareen@staff.haifa.ac.il

ד"ר חוה ויינר: chava.weiner@b-zion.org

רמת הקורס: תואר ראשון שנה א' (הסבת אקדמאיים)

מבנה הקורס: קורס מבוא שנתי, המשלב הרצאות במליאה, דיונים וסדנאות בקבוצות.

הקורס מהווה דרישת קדם לכל קורסי הסייעוד והניהול הבאים אחריו.

על הקורס ומטרתו המרכזית:

הקורס יתמקד בנושאים בעלי זיקה ישירה לסייעוד: הבריאות, האדם, הטיפול האכפתי - Caring והיבטים סביבתיים וחברתיים. בבסיס הקורס יעמדו היסודות הערכיים עליהם נשען המקצוע ההומניזם, והאיכות. מטרת העל של הקורס היא גיבוש השקפת עולם פרופסיונאלית בסייעוד.

יעדים:

- פיתוח חשיבה מערכתית ביקורתית.
- פיתוח מודעות לחשיבות התפקוד בשונות ובעמימות בחברה המודרנית.
- פיתוח מודעות לחשיבות התפקוד במורכבות.
- פיתוח יכולת למידה עצמית וקבוצתית.
- פיתוח מודעות עצמית לשינויים שחלו בזהות המקצועית במהלך הקורס.

תכנים:

- מחשבת הסייעוד וזהות מקצועית
 - הגדרות הסייעוד השונות והתפתחות מקצוע הסייעוד.
 - הסייעוד כמקצוע שיווינוי

- דימוי מקצועי
- מגדר בסיס
- על הבריאות כמושג - על
 - הגדרות ומאפייני המושג.
 - ההשפעות של תפיסת בריאות שונה על מצב בריאות האוכלוסייה.
- על מערכת הבריאות
 - הכרות מבנה מערכת הבריאות.
 - היסטוריה של מערכת הבריאות בארץ.
 - גורמים שהשפיעו על מערכת הבריאות בארץ.
 - אלימות במערכת הבריאות
- החוקים שבבסיס העשייה הסייעודית
 - חוק הבריאות והשפעתו על מערכת הבריאות בארץ.
 - חוק זכויות החולה והשלכותיו על המערכת.
 - חוק החולה הנוטה למות
- אתיקה וחשיבה ביקורתית בסייעוד
 - ההתנהגות המקצועית.
 - קונפליקט בין תפיסות ערכיות שונות של גורמים במערכת.
 - חשיפה לערכי הקוד האתי.
- על השאיפה לשיוויון ורב תרבותיות בסייעוד
 - הכרת המושג רב תרבותיות וחשיבותו בסייעוד.
 - שיוויון במערכת הבריאות - הפער בין הרצוי למצוי
- תפקיד הקהילה בבריאות.
- יחס של סיעוד למשפחה.

מתודולוגיה:

רוב החומר יינתן לקריאה בבית כדרישת קדם לדיונים בכיתה הווירטואלית.
התרגילים מהווים בסיס לעבודה קבוצתית בכיתה הווירטואלית.

דרישות הקורס:

1. נוכחות חובה (היעדרות מותרת עד 20%)
2. קריאת ספרות וניהול יומן קריאה אישי (הנחיות בנספח 1)
3. ניתוח סוגיות שונות בכתב ברמה אישית וקבוצתית
4. הסטודנטים נדרשים לפתוח מצלמות בשיעורים. במקרה שהשיעור יוקלט, תמונות הגלריה לא יוקלטו.
אי פתיחת מצלמה תחשב כהיעדרות.

כל התרגילים יוגשו באמצעות מערכת ה-Moodle. לא יתקבלו תרגילים בדואר אלקטרוני.

הערכה:

- השתתפות פעילה בדיונים ופרזנטציות 20% מהציון
 - הגשת מטלות אישיות 30% מהציון
 - מטלה מסכמת סמסטר א' 50% מהציון
- ציון עובר בכל סמסטר – 70. הגשת כל המטלות היא חובה ותנאי הכרחי להשלמת הקורס. אי הגשת מטלה לא תאפשר קבלת ציון סופי בקורס.

ביבליוגרפיה:

ספר מומלץ (הרחבה על כל אחד מהנושאים המועברים בקורס):

- שחף, ש. (2014). אחות טובה דייה- הסייעוד בין אידאל למציאות, ישראל 1960-1955. הוצאת רסלינג, תל אביב.
- Potter, P.A., & Perry, A.G. (2007) *Fundamentals of nursing*, 6th Ed. St. Louis, Mo.: Elsevier Mosby (קיים גם במהדורות מ-2005/2001)

תכנית השיעורים סמסטר א' (יום א):

מטלות להגשה	נושא השיעור	תאריך	
	מליאה	18.10.2020	1.
	קבוצות		
	במליאה	25.10.2020	2.
	קבוצות		
מטלה מס' 1: נאום מעליות (הנחיות באתר)	מליאה	1.11.2020	3.
	קבוצות		

קריאת חובה לשיעורים מס' 2-3:

- Sherifali, D. (2020). The Year of the Nurse, Florence Nightingale and COVID-19: Reflections from Social Isolation. *Canadian Journal of Diabetes*, 44(4), 293-294.
- Hughes, K. (2020). Florence Nightingale's anniversary has arrived in the middle of a crisis which has invoked her name'. *APOLLO Magazine*, 18-19.
- Lampert, L. (2017). Debunking Nursing Stereotypes. *DailyNurse*. Retrived from: <https://dailynurse.com/debunking-nursing-stereotypes/>

קריאה מומלצת

- שחף, ש. (2014). "שער ראשון: אחות, סיעוד, מקצוע". אחות טובה דייה- הסייעוד בין אידאל למציאות, ישראל 1960-1955. הוצאת רסלינג, תל אביב. עמ' 19-38.
- ברטל, נ. (2005). "סוציאליזציה והתמקצעות". חמלה וידע- ראשית מקצוע הסייעוד בארץ ישראל, 1918 –

<p>1948. הוצאת יד בן צבי, ירושלים. עמ' 121 – 150.</p> <ul style="list-style-type: none"> • רסין, מ' ועמיתיה (2007). פלורנס נייטינגייל במנהרת הזמן. גוף ידע, 2(2), 77-80. <p>הכרות מומלצת עם ספרים מחקר היסטורי על הסייעוד בארץ ישראל.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ברטל, נ. (2015). לצדך בדרך. פרקי היסטוריה של הסייעוד הישראלי 1936-2012. הוצאת כרמל, ירושלים. • מן, מ. (2016). סטטוסקופ ומחרשה. בנתיב המרפאה בקבוצים. התפתחות שירותי הבריאות בקיבוצים בשנים 1910-1948. הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן גוריון בנגב. 			
4.	8.11.2020	מערכת הבריאות וכלכלת בריאות בישראל	הגשת נאום מעליות באתר הקורס (8:00 בבוקר)
		מליאה	מליאה
		דיון	פורום/קבוצות
<p>קריאת חובה לשיעור מס' 4:</p> <ul style="list-style-type: none"> • צ'ריניחובסקי, ד. התפתחויות עכשוויות במערכת הבריאות. 2017. דוח מצב המדינה. מרכז טאוב. http://taubcenter.org.il/wp-content/files_mf/developmentsinhealthcaresystemheb.pdf <p>קריאה מומלצת</p> <ul style="list-style-type: none"> • בן נון, ג', ברלוביץ', יי, ושני, מ' (2006). מערכת הבריאות בישראל. תל אביב: משרד הביטחון- ההוצאה לאור. עמ' 165-217 • קוד- דבידוביץ', פי (2013). סוגיות מרכזיות בתחום הבריאות. ירושלים: כנסת ישראל, מרכז המחקר והמידע 			
5.	15.11.2020	חוקים במערכת הבריאות	מליאה
		דיון בסוגיות במבנה מערכת הבריאות	קבוצות
<p>קריאת חובה לשיעור מס' 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> • אבני, ש. (2007). חוק ביטוח בריאות ממלכתי – מסגרת בלתי מספקת להגשמת הזכות לבריאות. מתוך: צדק, שוויון ועזרה הדדי: אתגרים במערכת הבריאות הציבורית בישראל. מרכז אדווה, עמ' 14-26. <p>קריאה מומלצת</p> <ul style="list-style-type: none"> • שורץ אילן ד', שורץ ש' וגרוס ר'. (2011). ביטוח הבריאות בישראל ממודל פלורליסטי למודל הרבדים. ביטחון סוציאלי, מס' 86 : 9-40. 			
6.	22.11.2020	בריאות – הגדרות והשפעות על מצב בריאות האוכלוסייה	מליאה
		דיון	קבוצות
<p>קריאת חובה לשיעור מס' 6:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Huber, M., Knottnerus, J. A., Green, L., van der Horst, H., Jadad, A. R., Kromhout, D., ... & Schnabel, P. (2011). How should we define health? <i>BMJ: British Medical Journal</i>, 343. <p>קריאה מומלצת</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wilson, L., Mendes, I. A. C., Klopper, H., et al. (2016). 'Global health'and 'global nursing': Proposed definitions from The Global Advisory Panel on the Future of Nursing. <i>Journal of Advanced Nursing</i>, 72(7), 1529-1540. 			

<ul style="list-style-type: none"> Saylor, C. (2004). The circle of health a health definition model. <i>Journal of Holistic Nursing</i>, 22(2), 97-115. 			
	במליאה	המטופל במרכז	29.11.2020
	קבוצות	דיון	
<p align="right">קריאת חובה לשיעור מס' 7 :</p> <ul style="list-style-type: none"> Epstein, R. M., & Street, R. L. (2011). The values and value of patient-centered care. <i>Annals of Family Medicine</i>, 9(2), 100–103. https://doi.org/10.1370/afm.1239 <p align="right">קריאה מומלצת</p> <ul style="list-style-type: none"> Thomas, D., Newcomb, P., & Fusco, P. (2018). Perception of Caring Among Patients and Nurses. <i>Journal of Patient Experience</i>, 2374373518795713. 			
	במליאה	אתיקה בסייעוד	6.12.2020
מטלה מס' 2: מטלת הגשה	קבוצות	דיון (דילמות אתיות)	
<p align="right">קריאת חובה לשיעור מס' 8 :</p> <ul style="list-style-type: none"> מגפת הקורונה : דילמות אתיות, אתגרים ומוטיבציה לעסוק במקצוע הסייעוד/ פרופ' דניאל שפרלינג* http://bioethicsnews.zefat.ac.il <p align="right">קריאת רשות</p> <ul style="list-style-type: none"> הסתדרות האחיות והאחים בישראל (1994). הקוד האתי לאחיות ולאחים בישראל. 			
	במליאה	סיעוד ומשפחה	20.12.2020
	במליאה	סיעוד בקהילה	
<p align="right">קריאת חובה לשיעור מס' 9 :</p> <ul style="list-style-type: none"> Family relationships institution (2020). The COVID-19 Pandemic: A Family Affair. <i>Journal of Family Nursing</i>, 26(2): 87–89. DOI: 10.1177/1074840720920883 Madjar, B., Shachaf, S., & Zlotnick, C. (2019). Changing the current health system's vision for disease prevention and health promotion. <i>International nursing review</i>. <p align="right">קריאה מומלצת</p> <ul style="list-style-type: none"> בן יעקוב כהן, ד', דבורצקי, ו', עבאליל, מ', גנאם ח', קשוע ו', וצימרמן פ' (2015). עם הפנים לקהילה- הסייעוד בהיערכות לרפורמה בבריאות הנפש : במרכז לבריאות הנפש שלוותה ובמחוז שרון שומרון . האחיות בישראל, כרך 198, (עמ' 22-26). 			
	מליאה	חדשנות וטכנולוגיות בשירות הסייעוד	27.12.2020
	פורום		
<p align="right">קריאת חובה לשיעור מס' 10 :</p> <ul style="list-style-type: none"> זוסמן, ס, אקסל, א, טודריס, ל, סגל, ע, שלפר, פ, ושלפר פ. הגיליון המחשבי ככלי עזר למניעה ובקרת זיהומים נרכשים (2015). הרפואה. 4, 154, 233-235 <p align="right">קטעי וידאו חובה</p>			

<p>• אתגרי הבריאות של ישראל, 2018 : מומחים ובכירים מדברים על קיימות https://www.youtube.com/watch?v=RAS40JpB860 7 TECHNOLOGIES CHANGING HEALTHCARE Travel Nursing 101 https://www.youtube.com/watch?v=3hC4uCkqvq</p> <p>קריאה מומלצת: שלום, א. שחר, י. ולונפלד, א. (2013). הפעלה אוטומטית של קווים מנחים רפואיים – מתיאוריה למעשה, הרפואה, כרך 152, חוב' 5, עמ' 272-278.</p>			
11.	3.1.2021	אי שוויון ורב תרבותיות בסייעוד	במליאה
		דיון (סרטונים)	קבוצות
<p>קריאת חובה לשיעור מס' 11:</p> <p>• Shadmi, E., Chen, Y., Dourado, I., Faran-Perach, I., Furler, J., Hangoma, P., ... & Ruano, A. L. (2020). Health equity and COVID-19: global perspectives. <i>International journal for equity in health</i>, 19(1), pages 1-2 [introduction]; 11-12 [COVID-19 health equity perspectives: Israel].</p> <p>קריאה מומלצת</p> <p>• ניסים, ש' (2011). סיעוד רב תרבותי כמקדם את איכות הטיפול. האחות בישראל, 187, 8-13.</p> <p>• דיין, נ., בידרמן, א. (2014). כשירות תרבותית בשירותי בריאות: חקיקה ומדיניות בארה"ב, אוסטרליה, אנגליה וישראל - מבט משווה. קידום בריאות בישראל, 5, 35-43.</p>			
12.	10.1.2021	מחקר בסייעוד	במליאה
		דיון (ניתוח תקצירים)	קבוצות
<p>קריאת חובה לשיעור מס' 12:</p> <p>• USA National Institute of Nursing Research (2018). <i>The NINR Innovative Questions (IQ) Initiative</i>. NIH Press. https://www.ninr.nih.gov/newsandinformation/iq</p> <p>• USA National Institute of Nursing Research (2018). <i>Self-Management: Improving Quality of Life for Individuals with Chronic Illness</i>. NIH Press. https://www.ninr.nih.gov/newsandinformation/iq/self-management-workshop</p> <p>קריאה מומלצת</p> <p>• Zisberg, A., Shadmi, E., Gur-Yaish, N., Tonkikh, O. & Sinoff, G. (2015). Hospital Associated Functional decline: the role of hospitalization processes beyond individual risk factors. <i>Journal of the American Geriatrics Society</i>, 63(1), 55-62.</p>			
13.	17.1.2021	סיכום	במליאה
		מטלה מסכמת	קבוצות

נספח 1 - הנחיות למטלות הגשה

לכל שיעור המסומן עם מטלת הגשה יש **לסכם** מאמר **אחד** מתוך רשימת המאמרים לאותו השיעור כפי שמופיעים בסילבוס.

הסיכום יתחלק לשני חלקים – החלק הראשון: סיכום קצר (בין 5-6 שורות, כ-3-4 משפטים), יכלול את עיקרי הדברים מתוך המאמר; החלק השני: יש לכתוב **שלוש כותרות** שמדגישות את הנושא/סוגיה שבלטה מבחינתך במאמר, כאשר תחת כל כותרת יש לרשום דיון / תובנה המסבירים את הכותרת **בהתייחס לתכני הקורס** (התרשמות אישית, תובנות, שאלות שהתעוררו בעקבות הקריאה).

* **דוגמא להגשה ניתן למצוא באתר הקורס**

דרישות: היקף הסיכום - עמוד אחד מודפס בגודל פונט 12, ברווח 1.5, שוליים של 2.5 ס"מ מכל צד.
את הקובץ יש לשמור עם **שם מלא של הסטודנט, תעודת זהות ומס' המטלה/ שם השיעור**.

לדוגמא: אבי אברהם 123456789 מטלה 5

מועד הגשה אחרון: **08:00 בבוקר** ביום ראשון **בכל** שבוע שמסומנת בו מטלת הגשה
ההגשה תתבצע באמצעות מערכת ה-Moodle.